

Nr 14.

Av herr Ström, Fredrik, angående en stilistisk överarbetning av vägtrafikstadgan.

Nu gällande vägtrafikstadga och motorfordonsförordning trädde efter beslut av 1936 års riksdag i kraft den 1 januari 1937. Otvivelaktigt beteckna dessa båda lagar i denna utformning ett avsevärt framsteg med avseende på reda och överskådlighet vid jämförelse med dessförinnan gällande bestämmelser av olika årgångar. Detta utesluter emellertid icke, att ytterligare förbättringar möjligen kunna vinnas med stöd av de erfarenheter, som ha inhämtats under tiden för lagarnas tillämpning. Enligt undertecknads mening är så fallet, framför allt i fråga om vägtrafikstadgan. En ganska samstämmig uppfattning giver vid handen, att vägtrafikstadgan måhända icke till sitt faktiska innehåll är i behov av en förnyad revision men däremot tarvar en ganska ingående formell bearbetning i lättfattlighetens intresse.

Det lär icke kunna undvikas, att lagtexter i stor utsträckning få en utformning, som erbjuder lekmannen betydande tolkningssvårigheter. I många fall kanske denna svårtillgänglighet är av relativt underordnad betydelse — analysen av lagtextens innebörd är härvidlag den juridiska sakkunskapens angelägenhet. Helt annorlunda ställer det sig emellertid med en lagstiftning, som både skall tjänstgöra som direktiv för domstolarnas bedömning av rättsfall och samtidigt skall vara de enskilda människornas vägledning i deras dagliga vandel. Vägtrafikstadgan torde i detta fall inta en särställning. För de flesta av människans vardagliga funktioner äro fastställda föreskrifter överflödiga — de bestämmas av konventioner och nedlärda vanor. I fråga om människans umgänge med den moderna trafiken ligger det annorlunda till. Revolutionen på trafikens område har brutit fram med en sådan snabbhet, att människornas automatiska vanor icke ha hunnit inställas därefter. Ännu för åtskillig tid framåt torde, såväl vad äldre som yngre angår, de elementära trafikreglerna behöva med uppprepningens makt inpräntas i medvetandet. Detta gäller alla kategorier av trafikanter. Fotgängare, cyklister och motorfordonsförare ha generellt sett ännu ej på ett ur trafiksäkerhetssynpunkt sett betryggande sätt tillägnat sig de grundläggande reglerna för uppträdande i den moderna trafiken. I detta avseende återstår ett omfattande upplysnings- och uppfostringsarbete.

Denna omständighet ger åt vägtrafikstadgan en särställning, som icke tillräckligt beaktats vid lagens utformning. Vägtrafikstadgan är rättesnöret för människornas uppförande i den dagliga trafiken och tillika grundstommen i den uppfostran till högre trafikvett, vilken i vårt land som överallt framstår som en allvarlig nödvändighet. Därav följer också önskvärldheten, att denna stadga i görligaste mån utformas så, att den av gemene man lätt kan icke endast förstås utan också inläras som en viktig levnadsregel. Den nuvarande vägtrafikstadgan kan icke sägas motsvara detta anspråk. Den är i många stycken utformad på ett traditionellt lagstiftningsspråk av för den stora allmänheten främmande och

svårfattlig karaktär. I detta förhållande får man också söka förklaringen till, att åtskilliga av vägtrafikstadgans för var man viktiga bestämmelser ännu långt ifrån gått allmänheten i blodet.

Det kan måhända förefalla vara ett orealiserbart önskemål att få en vägtrafikstadga till stånd, som på samma gång fyller sina juridiska funktioner och äger en lättfattlig, kanske till och med pedagogiskt suggestiv utformning. Erfarenheter från utlandet giva emellertid vid handen, att dessa två egenskaper väl låta sig förena. I det fallet kan bl. a. hänvisas till Finland, vars motsvarande lagstiftning tillmötesgår bådadera anspråken. Denna förebild torde kunna vara till god vägledning vid eventuella försök för vårt lands vidkommande att popularisera vägtrafikstadgan i stilistiskt avseende.

Med stöd av det ovan anförda hemställes sålunda,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att en utredning verkställes rörande möjligheterna att genom en stilistisk överarbetning göra gällande vägtrafikstadga mera lättförstådd och i trafikpedagogiskt avseende vägledande för allmänheten.

Stockholm den 17 januari 1940.

Fredrik Ström.